

Akrylfarver
Akrylmedier
Gesso
Fernis

Akrylfarver

Akrylfarverne er i forhold til olie, akvarel og temperafarve en nyere farvetype, som er under konstant udvikling, både hvad angår kvalitet og muligheder.

Det var de amerikanske popkunstnere, der i slutningen af 1950'erne begyndte at bruge akrylmaling i stedet for oliemaling. Dengang var det et moderne medie, der passede til moderne udtryk og metoder i maleriet - let at arbejde med og hurtigtørrende. Det var også nyt, at malingen tørrede mat op til forskel fra oliemaleriets blanke overflade, ligesom akrylfarverne også gav mulighed for at lave stærke, afgrænsede flader med dækkende farver.

Med tiden er farven udviklet til at blive helt anderledes klar i pigmentet og mere holdbar end dengang.

Dertil kommer alle de mange nye akrylmedier, der bruges til at forandre farvens udtryk og funktion. Der udvikles hele tiden nye medier, så mulighederne for, hvordan akrylmalingen kan bruges, bare vokser og vokser.

Farvepigmentets bindemiddel er en syntetisk fremstillet harpiks, en polymeremulsion, der er baseret på vand, så den kan fortyndes og opløses med vand i våd tilstand. Den tørrer op som en fast, elastisk overflade.

En stor fordel er, at alle redskaber kan renses med vand, så længe de holdes våde.

Akrylfarvens særlige egenskaber

1. Malingen kan forandres i sit udtryk, når den kombineres med de mange akrylmedier. Den kan være flydende som akvarelfarve, tyk som pasta, transparent, dækkende, blank eller mat,
2. Fungerer som en lim og kan kombineres med andre materialer, ligesom den også kan binde på mange forskellige slags overflader som papir, træ, plastik og lærred.
Det er netop her, at alle de mange muligheder for at kombinere maleriet med alternative billedteknikker opstår og gør det muligt at bevæge sig langt ud over de traditionelle maleteknikker.

“Kommentar Nr 13”, 35 x 20 cm, Akrylmaling, Tryk, Skrift, Afdækning

Studiekvalitet - kunstnerkvalitet

Inden for akrylmaling skelnes der mellem to kvaliteter: studiekvalitet og kunstnerkvalitet.

Der er forskel både i kvalitet og i pris.

Kunstnerkvaliteten er den bedste kvalitet og indeholder rene farvepigmenter uden fyldstoffer.

Det rene farvepigment har stor betydning for holdbarhed og lysægtighed. Den er meget stærk i farven og bevarer sin klarhed, også når farverne blandes med andre farver. Farven forandrer sig ikke, når den tørrer op.

På fotoet herunder er eksempler på tre forskellige mærker af akryl kunstnerkvalitet.

Fra venstre er det Winsor & Newtons kunstnerkvalitet Finity, i midten er det Golden, og til højre Vallejos kunstnerkvalitet.

Akrylmaling kan blandes inden for de mange mærker.

“Kommentar Nr 14”

35 x 20 cm

Akrylmaling, Fototransfer,
Tryk, Slagmetal, Afdækning

På fotoet nederst til venstre ses studiekvaliteten fra Winsor & Newton: Galleria.

Også Vallejo laver en udmærket studiekvalitet. Når man er nybegynder og har brug for at øve sig, er studiekvalitet en god løsning. Det er muligt at få rigtig gode studiekvaliteter, som er en del billigere end kunstnerkvaliteten.

I studiekvaliteten må man dog regne med, at farven altid tørrer mørkere op, end den fremtræder i våd tilstand. Så især når der arbejdes med farveblandinger, kan det være sværere at ramme en bestemt farve.

Jeg bruger ofte selv studiekvaliteten i de første lag maling i billedet. Det er her, jeg skal i gang med en idé, og de grundlæggende lag er blot begyndelsen til farver og tekstur i det færdige maleri.

De øverste lag maler jeg med kunstnerkvalitet, så de bedste farver danner overfladen i billedet.

Farvetyper

Der foregår stadig en rivende produktudvikling inden for akrylmalingen. Kvaliteten er gennem årene forbedret væsentligt, og der kommer løbende nye typer maling til forskellige formål på markedet.

Det kan være lidt svært at orientere sig i alt det nye, men det giver gode muligheder for at vælge en maling, der understøtter metode og udtryk, og heldigvis kan alle typer blandes indbyrdes.

Heavy Body Paint

Det er den, som vi traditionelt kender som almindelig akrylfarve.

Heavy Body Paint er tyk som pasta og flyder ikke ud. Den er lidt usmidig, når man skal arbejde med pensel, men den kan bearbejdes med akrylmedier, så den ændrer karakter alt efter, hvordan den skal bruges.

Den er hurtigtørrende - alt efter hvor tyndt eller tykt, den bruges. Den har en god dækkeevne, som dog varierer fra farve til farve.

Flydende farve

Karakteristikken for denne type farve er den flydende konsistens, og samtidig har den et farvepigment, der er lige så koncentreret som i Heavy Body Paint.

Med flydende farve kan man arbejde med de samme teknikker som i akvarelmaling, men i modsætning til akvarelfarve binder flydende akrylfarve på alt, fx træ, papir og lærred.

Den kan anvendes på et lærred, der er grundet med Absorbent Ground og fortyndes med Flow Release, så den får akvarellens transparens og flydeevne (se afsnittet om Akrylmedier).

Når den er tørret op, opløses den ikke, når nye farve-lag lægges ind over den.

Åbne farver

Åbne farver indeholder et middel, der forlænger tørretiden og har dermed egenskaber, der nærmer sig oliemaling.

Arbejder man med portrætter og naturalistiske motiver, er det en god idé at bruge åbne farver, fordi de giver længere tid til at arbejde farverne ind i hinanden, inden de tørrer.

“Fugl i Flugt”
40 x 55 cm

Akrylmaling
Krakelering
Fototransfer
Collage
Sandspartel
Afdækning
Skrift

Interferencefarve

Interferencefarve giver et særligt liv og lysspil i billedet.

De giver et blankt transparent skær, som skifter udtryk, alt efter hvilken vinkel billedet ses fra, og hvordan lyset falder på billedfladen.

De kan blandes med den almindelige farve eller lægges på i selvstændige, transparente lag

“Mikrokosmos”
40 x 55 cm

Akrylmaling
Krackelering
Fototransfer
Collage
Sandspartel

Iridescentfarve

Iridescentfarver har et metalagtig skær og kan fås i guld, rustfrit stål og enkelte andre farver.

Den kan både blandes ind i de almindelige farver eller lægges på bagefter.

Det er et metallisk udtryk, der kendetegner denne maling.

Ved at lægge flere lag oven på hinanden, vil den fremstå som en metalflade.

Redskaber

Hvert redskab har sin egen specielle struktur og egne egenskaber, så det er både sjovt og givende at eksperimentere med, hvilket udtryk der ligger i redskabet alene.

Fra venstre:

- spartler
- skumgummitempler 3
- akrylhårspensler
- svinehårspensel
- dekorationspensel
- viftepensel
- skumgummirulle
- aflagt plastkort
- gummispartel
- natursvamp
- tandbørste
- flaskerenser
- bred akrylhårspensel

Akryl medier og geler

Akryl medier og geler er produkter, der tilsættes akrylmalingen for at forandre konsistens, overfladeudtryk og transparens i farven.

Formålet med at anvende medier og geler er:

- At kunne forandre farvens konsistens fra det helt flydende til en genstridig pasta
- At kunne bestemme overfladens udtryk fra det meget blanke til det meget matte
- At kunne bestemme hvor transparent, farven skal være
- At kunne tilføje tekstur til malerfladen
- Og så kan de bruges til at lime og laminere med

Forskellen på gel og medier er konsistensen. Gel er en pasta, og medier er flydende.

Ved begge typer bibeholdes det rene pigment i malingen, så farverne bevarer deres klarhed, samtidig med at de bliver transparente og mere bløde i udtrykket.

Geler og medier findes alle i blank, satin og mat. Bruger man akrylmaling uden medier, tørrer den mat op.

Ved at tilføre malingen et blankt skær, kan man få det færdige akrylmaleri til at ligne et oliemaleri, hvis det er det, man ønsker.

Et udvalg af geler og glossmedier:

Bagerst fra Venstre: Heavy Gel i mat og blank.

Forrest fra venstre: Soft Gel mat, Extra Heavy Gel satin, Akryl Medium blank og mat, Flow Release, Retarder, Gloss Medie Super Glaze, Gel Topcoat med UV-filter, Klar Tar Gel.

Udvalget af medier er meget stort, og der udvikles hele tiden nye produkter, som skal opfylde helt specielle krav fra brugerne.

Det kan måske virke lidt uoverskueligt at begynde at bruge dem, så hvordan kommer man i gang? Og hvilke er gode at starte med?

Det er en god idé at starte med Akryl Medium Brilliant, som er et flydende medie, og Regular Gel Satin, som er en pasta.

Gel bruges, når man arbejder med spartel. Akryl medier bruges også til at gøre malingen mere lind, når der arbejdes med pensel.

Akryl medier

Akryl Medium fortynder den almindelige akrylfarve (Heavy Body Paint) og gør den mere smidig. Penselstrøgene glider lettere, og farven lægger sig mere jævnt.

Malingen bliver mere eller mindre transparent afhængig af, hvor meget medium, der blandes i.

Tager du meget Akryl Medium med ganske lidt maling, bliver farven meget transparent.

Hvis du maler transparente farvelag i forskellige toner over hinanden, opnår du et fantastisk spil og dybde i farvefladen.

Akryl Medium fås i mat, satin og blank, hvilket giver frihed til selv at bestemme, hvordan overfladen skal fremtræde.

Akryl Medium er også god at bruge som lim i maleriet.

Den er god til at lime collage, og er den bedste løsning til overføringsbilleder.

Bruges samme blankhed som i malingen, falder den helt sammen med den malede flade, hvor anden slags lim vil kunne ses i billedet, når det tørrer.

Betegnelsen for Akryl Medium kan være lidt forskellig fra mærke til mærke.

Inden for Golden hedder den brillante Akryl Medium Polymer Medium, og det matte medium hedder Matte Medium.

Inden for Vallejo og Winsor & Newton hedder det Acrylic Gloss Medium Blank og Mat.

I farvestriben til højre ses, hvordan den gule farve ændrer sin dækkeevne, alt efter hvor meget Akryl Medium den er blandet med.

Hele striben er først malet med ren Mars Orange, som det ses i felt nr. 1.

Felt nr. 2: ca. 3 dele gul er blandet med 1 del Akryl Medium og lagt på den orange.

Felt nr. 3: Her er blandingen ca. 1 del gul til 3 dele Akryl Medium.

Felt nr. 4: Ren gul uden Akryl Medium, som næsten dækker den orange bund.

Superglance

Superglance forlænger farvens tørretid og holder farven åben længere, så du har tid til at lade farverne glide ind i hinanden på lærredet.

Den gør farverne mere flydende og transparente.

Den er velegnet, hvis akrylmalingen skal bruges til serigrafiske tryk eller til maleteknikker, hvor man skal have tid til at skabe bløde overgange, fx i portrætter og naturalistiske motiver.

Den bruges også til dekorationsteknikker, hvor farver skal arbejdes sammen, fx med svampeteknik.

Den fås i satin og blank.

TIPS:

Det er en god ide at lave en færdig blanding af Flow Release og vand, der er altid klar til brug.

Retarder

Bruges til samme formål som Superglance. Den er velegnet til alle slags våd-i-våd teknikker.

Produktet har været på markedet i mange år, hvor Superglance er et nyere produkt.

Retarder gør også farven transparent, og den tørrer mat op.

Blandingsforholdet er vigtigt ved brug af retarder, da den ellers ikke kan gennemtørre. Der må højst bruges 10-15 % i malingen.

Flow Release

Flow Release er et afspændingsmiddel, der blandes i det vand, som akrylmalingen skal fortyndes med.

Flow Release skal blandes op med vand i forholdet fra 1:10 til 1:20.

Man kan naturligvis bruge rent vand alene til at fortynde maling med, men både farvernes klarhed og sammenflydningsevne bedres væsentligt med Flow Release.

Akrylmaling kan fortyndes så meget, så den kan bruges til akvarelteknikker.

Inden for mærket Golden hedder produktet Flow Release.

Inden for Winsor & Newton kaldes det Flow Improver.

Heavy Body Farve fortyndet med Flow Release lagt på lærred, der har fået to lag Absorbent Ground.

Regular Gel blandet med maling spartlet på lærredet kan give groft strukturerede overflader.

Gel medier

Gel medier er pastaagtige geler, som er mælkehvide i våd tilstand, men tørrer fuldstændig gennemsigtigt op.

Gel medier bruges til at blande i malingen, når man arbejder med spartel, for at gøre farverne mere transparente.

Malingens konsistens kan blive mere eller mindre tyk, alt efter hvilken type gel der tilsættes. Det giver mulighed for at lave struktur i overfladen, fordi gelen tørrer op, helt som den sættes på lærredet. Efter tørring er overfladen hård og robust.

De fås i blank og mat og påvirker farverne på samme måde som Akryl medierne. Jo mere gel der tilsættes malingen, jo mere transparent bliver farven.

Det findes flere typer gel, hvor konsistensen varierer fra at være blød og smidig i Soft Gel til Regular Gel til at være helt fast i Ekstra Heavy Gel, der er den tykkeste og derfor rigtig sej at arbejde med. Ekstra Heavy Gel er god til reliefvirkninger med meget kraftig struktur.

Alle geler og Akryl medier fungerer rigtig godt som lim. De kan blandes med strukturmaterialer, som fx glasgranulat eller marmorstøv, og de kan også lime små genstande fast til lærredet.

Clear Tar Gel

Denne gel har konsistens som flydende honning og er god til at skabe struktur i billedet ved at hælde eller dryppe den ned på billedfladen.

Den kan som de andre gelyper bruges alene eller blandes med farver.

Self-Levelling Gel

Dette er en tyk, letflydende gel, der jævner en overflade helt. Når den er tør, vil den fremstå klar og blank.

Topcoat Gel med UV-filter

Denne bruges til at lægge over overføringsbilleder og collage. Den beskytter mod sollysets ultraviolette stråler, så farverne i prints og tryk ikke falmer.

Den påføres undervejs for at beskytte enkelte dele i billedet eller på det færdige billede.

Gesso

Inden vi kan starte selve maleriet, skal lærredet grundes, så det skaber den bedst mulige malegrund.

Ofte vil man købe lærreder, hvor dette arbejde er gjort, men det giver frihed til at eksperimentere med størrelse, proportioner og kvalitet på de billeder, du skal arbejde på, hvis du selv kan gøre det.

Allerførst skal lærredet limes med Akryl Canvas Concealer. Det mætter lærredet, så det ikke er sugende, når gessoen lægges på. Limen kan hedde lidt forskelligt alt efter hvilket firma, der har fremstillet den.

Man kan også bruge harelim eller bogbinderlim

Efter limning af lærredet lægges to til tre lag gesso på.

Gesso er lavet af kridt og limbinder. Dels beskytter det tekstilfibrene mod eventuelle kemikalier i malingen, dels giver det en glat baggrund til maleriet.

Gesso fås både i hvid og sort.

Absorbent Ground fra mærket Golden bruges, når man vil arbejde med stærkt fortyndet maling i akvarelteknikker, hvor farverne skal kunne flyde ind i hinanden.

Det lægges i to lag, og overfladen bliver helt fløjsagtig og blød at male på.

Fernis

Når maleriet er færdigt, skal det ferniseres for at beskytte det mod smudspartikler. Malingen skal tørre helt op, så først efter 7-14 dage kan man fernisere billedet.

Fernis fås i mat, satin og blank, og mange af dem har også et UV-filter, der beskytter farverne mod solens ultraviolette stråler.

Fernis fås som en væske, der males på med pensel. Den skal inden brug fortyndes med 1/3 vand, så den bliver helt tyndtflydende.

Den skal pensles på i to til tre tynde jævne lag, der skal tørre helt op mellem lagene.

Fernis fås også som spray. Hvis maleriet har en kraftig struktureret overflade, er spray en god og let løsning til at lægge helt jævne lag. Også her skal man lægge to til tre lag.

“Vandet som Spejl”

65 x 70 cm

Akrylmaling
Strukturmedier
Slagmetal
Skrift
Tryk
Fototransfer

Komposition

Komposition handler om at organisere billedfladen, så billedets indhold bliver synligt for betragteren

- at finde et system eller en struktur, som kommunikerer det ordløse udtryk så klart som muligt.

Ideen til et motiv kan indeholde orden eller uorden, men den vil være underlagt et visuelt sprog, der giver betragteren fornemmelse af det budskab og den ide, der ligger i billedet.

Spørgsmål om
balance,
bevægelse, rytme,
rum,
fokuspunkt,
lys, farve,
kontrast,
symmetri eller ej
må stilles og besvares:

Hvordan skal billedets elementer forholde sig til hinanden?

Er der et hovedelement, eller har alle elementer ens værdi?

Skal betydningen forstærkes gennem kontraster, eller skal den skjules lidt, så den ikke er åbenlys?

Skal udtrykket være statisk eller i bevægelse?

Skal der være en stærk dybdevirkning, eller skal motivet virke mere fladt?

Mange spørgsmål trænger sig på.

Men kan vi da ikke bare bruge vores intuition?

Jo, absolut.

Og jo mere vi ved - jo mere erfaring, des bedre arbejder intuitionen.